

INGLIZ TILI O'QITISH METODIKASI

Bakirova Gulasal Davlatovna

mustaqil izlanuvchi

Kirish. Ingliz tilini ikkinchi til sifatida o'qitish butun dunyo bo'ylab ingliz tilini bilish talabining ortib borishi tufayli ta'lim sohasida tobora muhim sohaga aylandi. Ingliz tilini ikkinchi til sifatida samarali o'rgatish uchun o'qituvchilar uchun o'quvchilarning turli ehtiyojlarini qondiradigan tegishli metodologiyalarni qabul qilish juda muhimdir. Ushbu insho ingliz tilini o'qitish sohasida keng qo'llanilgan turli xil o'qitish metodikalarini o'rganish va tahlil qilishga qaratilgan. Ning kuchli va zaif tomonlarini o'rganish orqali turli xil yondashuvlar, ushbu tadqiqot o'qituvchilarga o'qitish strategiyasini takomillashtirish va ingliz tilini o'rganish natijalarini optimallashtirish uchun tushuncha va tavsiyalar berishga intiladi. Bundan tashqari, ushbu tadqiqot, shuningdek, texnologiyani tilni o'qitishga kiritishning ahamiyati va uning til o'rganuvchilarga potentsial ta'sirini yoritishga intiladi. Oxir oqibat, ushbu insho ingliz tilini ikkinchi til sifatida o'qitishning samarali metodologiyalari bo'yicha davom etayotgan munozaralarga hissa qo'shishga qaratilgan.

Tarixiy obzor Ingliz tilini o'qitish metodikasi evolyutsiyasiga oydinlik kiritadi o'qitish tilni egallashni osonlashtirish uchun ishlatiladigan usullar. Ingliz tilini o'qitishning keng va xilma-xil tarixini olti xil metodologiyadan izlash mumkin, ularning har biri o'z davrlarida keng tarqalgan til o'rganish nazariyalari va pedagogik yondashuvlarni aks ettiradi. Masalan, grammatika-tarjima usuli 18-19 asrlarda rivojlanib, birinchi navbatda matnlarni ingliz tilidan talabalarning ona tiliga tarjima qilishga qaratilgan. Ushbu yondashuv talabalarning o'qishini rivojlantirishga qaratilgan va yozish qobiliyatlari va til o'rganish grammatik qoidalar va yodlashga asoslangan bo'lishi kerak degan fikrga asoslangan edi. Aksincha, 19-asr oxirida paydo bo'lgan to'g'ridan-to'g'ri usul og'zaki muloqot va talaffuzni ta'kidladi. Bu tilni o'rganish ona tilini egallashning tabiiy jarayonini taqlid qilishi kerak degan printsipga asoslanib, talabalar ingliz tiliga aniq grammatika qoidalarini o'rgatish o'rniga to'g'ridan-to'g'ri suhbat va o'zaro ta'sir orqali ta'sir o'tkazdilar. Binobarin, ushbu ikkita metodologiya turli xil o'qitish yondashuvlarini aks ettiradi tarix davomida ingliz tilini ikkinchi til sifatida o'qitishni shakllantirgan.

Kommunikativ tilni o'qitish (CLT) yondashuvi til o'rganish aloqa vositasi va shuning uchun haqiqiy hayotda tildan foydalanishga e'tibor qaratish kerak degan ishonchga asoslanadi. Ushbu yondashuvga ko'ra, tilni o'qitishning maqsadi o'quvchilarga grammatik qoidalar va so'z boyligini o'zlashtirishdan ko'ra, maqsadli

tilda vakolatli kommunikator bo'lishga yordam berishdir. CLT sinfida talabalar mazmunli va haqiqiy bilan faol shug'ullanishga da'vat etiladi tengdoshlari va o'qituvchi bilan muloqot. Bu ko'pincha juftlik yoki guruh faoliyati orqali amalga oshiriladi, unda talabalarga maqsadli tildan foydalangan holda muhokama qilish, ma'no bo'yicha muzokaralar olib borish va vazifalarni bajarish imkoniyatlari beriladi. CLT sinfidagi o'qituvchining roli-bu o'quvchilarga muloqot qobiliyatlarini oshirish uchun zarur ko'rsatma va yordam beradigan o'qituvchi. Bundan tashqari, gazeta, jurnal va video kabi haqiqiy materiallardan foydalanish ko'pincha CLT yondashuvida ma'qullanadi, chunki bu o'quvchilarni haqiqiy dunyo sharoitida tabiiy tildan foydalanishga imkon beradi.

Vazifalarga asoslangan tilni o'qitish (TBLT) - bu ingliz tilini o'rgatishdagi vazifalarning roliga qaratilgan yondashuv til o'rganish. Ellis (2003) ga ko'ra, vazifa" o'quvchilarga tilni ishlatishni talab qiladigan faoliyat, natijaga erishish uchun ma'noga e'tibor berishni talab qiladi."Tblt an'anaviy til o'qitish usullaridan farq qiladi, chunki u faqat grammatik tuzilmalar va lug'atga emas, balki haqiqiy dunyo sharoitida tildan foydalanishga katta e'tibor beradi. TBLTDA talabalarga suhbatda qatnashish kabi haqiqiy va mazmunli vazifalar taqdim etiladi, til ishlatilgan hayotiy vaziyatlarni taqlid qiladigan muammoni hal qilish yoki taqdimot qilish. Ushbu vazifalar talabalardan til ko'nikmalarini amaliy va maqsadga muvofiq ravishda ishlatishni, tilni ishlab chiqarishda ravonlik va aniqlikni targ'ib qilishni talab qiladi. Bundan tashqari, TBLT birgalikda o'rganishni rag'batlantiradi, chunki talabalar ko'pincha vazifalarni bajarish uchun juft yoki guruh bo'lib ishlaydi, bu ularga shaxslararo muloqot qobiliyatlarini mashq qilish va rivojlantirishga imkon beradi. Umuman olganda, vazifaga asoslangan tilni o'qitish yondashuvi til o'rganishni yaxshilaydigan dinamik va talabalarga yo'naltirilgan metodologiyani taklif etadi qiziqarli va mazmunli vazifalar.

Ingliz tilini o'qitish metodologiyasidagi yana bir muhim yondashuv. Ushbu yondashuv til ko'nikmalarini mavzu mazmuni bilan birlashtirishga urg'u beradi, talabalarga mazmunli va haqiqiy kontekstlar orqali tilni o'rganish imkoniyatlarini beradi. Tarkibga asoslangan tilni o'qitish tilning shunchaki yodlanadigan tizim emas, balki aloqa va o'rganish vositasi sifatida muhimligini tan oladi. Ushbu yondashuvda til alohida mahorat sifatida emas, balki tarkib bilan bog'liq holda o'qitiladi. Talabalar jalb haqiqiy matnlarni o'qish, murakkab mavzularni muhokama qilish yoki muayyan fan sohalariga oid loyihalarni yakunlash kabi Real vaziyatlarda ingliz tilidan foydalanishni talab qiladigan faoliyat va vazifalarda. Ushbu yondashuv orqali talabalar nafaqat til bilimlarini rivojlantiradilar, balki turli xil o'quv fanlari bo'yicha bilim va tushunchaga ega bo'ladilar. Tarkibga asoslangan tilni o'qitish talabalarga

yo'naltirilgan va hamkorlikda o'rganishga yordam beradi, tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantiradi va talabalarni o'quv jarayonida faol ishtirok etishga undaydi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, metodologiya ingliz tilini o'qitish talabalar o'rtasida samarali til o'rganish va rivojlanishni ta'minlashda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Ushbu insho ingliz tilini o'qitishda qo'llaniladigan turli xil usul va yondashuvlarni, shu jumladan audio - til usuli, kommunikativ tilni o'qitish va vazifalarga asoslangan tilni o'qitishni o'rganib chiqdi. Har bir usul o'zining afzalliklari va kamchiliklariga ega bo'lsa-da, o'qituvchilar eng to'g'ri yondashuvni tanlash uchun o'z o'quvchilarining ehtiyojlari va maqsadlarini tushunishlari muhimdir. Bundan tashqari, texnologiyani o'z ichiga olgan va haqiqiy materiallardan foydalanish til o'rganishni ancha yaxshilashi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

- Teodor Stiven Rojers. Til o'qitishda yondashuvlar va usullar. Jek C. Richards, Kembrij Universiteti Matbuoti, 4/9/2001
- Monika Gordon-Pershi. Grammatik va sintaksis. Plural nashriyoti, 2/22/2023
- James F. Bauman. Lug'at. 1/1/2004.

